Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XV — Reus Diumenge 30 de Septembre de 1900 — Núm. 3.680

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerias d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 5.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Redacció y Administració
PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes.	Ptas. 1
" provincias trimestre.	" 3'50
Extranger y Ultramar	" 7

Anuncis, á preus convencionals.

La Materia

Ab los ulls espantosament ficsos i mirant arreu anava fent sa via l' avara. Aquí i allá s' aturava una estoneta i cercava per tots los indrets. Lo que cercava no ho sabía pas.

De sobte vegé á una amiga seva i va aturar-la. Va contar-li ses penes i tristeçes. Va repetir-li 'l parlament de sempre; que ella no tenía diners, que 's moriría de fam si algú no auxiliava sa desventura. Y plorava.,. plorava tot esplicant ses penes, pera que es cregués qu' elles eran certes.

Sa amiga com á coneixedora del cor d' ella procurá distreurer la conversa... i sortí á parlar-li de llur fill.. No li tocássin pas á son fill; son fill era un savi... Mes l' altre també volgué parlar-li del seu i com á mare va alabar-lo. Digué:

—Lo meu fill es un xicot qu' es fá *rotllo* per tot arreu allà ahont vá. Sos, escrits magnífics i sos versos hermosos fan qu' al seu pás se li obran totas las portes...

—I qu' en traurá—va respondrer l' avara—de sos escrits i de sos versos?

—Mol ne traurá, moltíssim. Son nom será venerat, després de mort, per la gent del país nostre, son nom será conegut á l' estranger. Quan mori ell quedará la seva glorie; son nom será pronunciat ab veneració per tothom i será escrit ab lletres d' or... En cambi, i quanta i quenta gent després de mort, no 's recordará d' ell ningú mai mes!...

Y ara 'l teu fill ja 't done'l suficient pera que li fassis *bullir l' olla*, ó bé s' *alimenta de gloria* com los camalleóns á l' aire?

—Vull dir jo... que... lo meu fill...

—Creu-me amiga, que trevalli 'l fill, que trevalli. Qu' es deixi d' escriurer, la questió es qu' et dongui *quartos*...

I una veu fosca va interrompre la conversa aquesta. Era la veu del fill de l' amiga de l' avara, que havent sentit les darreras paraules pronunciades sas sanchs li havían serpentejat ab furia per tot lo cor, envermellint-li 'l rostre, amarant-lo d' una suhor freda... freda... Acompanyant-la ab un accionat enérgic havía pronunciat una sola frase:

—¡Palla, palla! ¡Doneu-li palla!

Al sentir aquesta frase l'avara se tombá tota esfreida, després silenciosament va marxar. I ell en tant, mirososament, entre dents anava murmolant:

—¡Palla, palla! ¡Doneu-li palla!..

—¡I com m' enfadan la gent aquesta que en tot no mes hi volen veurer la materia, qu' en res hi volen veurer l' esperit; ells son los estúpits, los condempnats á arroçegar-se entre la prosa fastigosa del mon, com los cucs s' arroçegan entre 'ls fems d' un femer podrit! ¡Que estúpida aquella gent que sempre rastreja, que no goça aixecar los ulls al cel blau per que veu qu' els demés tampoch los hi aixecan!...

L' esperit! vetaquí una cosa que no compreném ni compendrán mai... ¡Oh la materia! aixó sí que sabém lo qu' es; saben lo que saben los burros i res mes. Doncs aixís, donéu-loshi, lo que á ells los hi donan, aixó es: ¡Palla, palla i palla i sempre palla!

I abraçá estretament á sa mare i li petonejá abdues galtes ab efusió va dir:

—¡Quina alegría mes gran causa lo tenir una mare que comprengui l' esperit i que desprecihi la materia!...

ALFONS SANS I ROSSELL.

Recort

A la tendra y hermosa Srta. Engracia Massó

D' aquella tarde en lo mas
no s' esborrará ni un dia
dins de ma imaginació,
mentres que á raig fet plovia.

Sento las notas encar'
de la gran *Cavallería*,
la *Sonambula* y 'l vals
replé d' ayrosa armonía.

Escolto «Los Segadors»
carregats de valentía...
Y, plovent, tots aquells sóns
tenian més poesía.

D' aquella tarde en lo mas
no s' esborrará ni un día...
¡Ay, si al mas viure pogués
per sempre, com gosaría.

J. BARBANY.

Barcelona, Septembre 1900.

Improvisació

A la estudiosa planista, la simpática y distingida senyoreta Engracia Massó.

Pera obsequiarns de debó,
com sab fer, lo ferm company
de causa senyor Massó,
al seu mas á mi y á en Barbany
nos portá y... *lo que pasó*: (1)
que al trobar en sa filleta
una tendre colometa
tota cor, tot sentiment,
que mes lleugera que 'l vent
al piano executava
y com mestra interpretava
difícils composicions,
diguerem:—Del *rigor* fora,
ara es arribada l' hora
de nostras aspiracions;
senyoreta, 'l cor ho anyora,
toquins l' himne que encoratja,
l' himne que pinta al salvatje
en los horrors que descriu,
y, aixó fent, de nostre hostatje
en lo casal qu' es son niu
guardarem recort joliu,
puig aquest honor que 'ns fá
de tocarns «Los Segedós»
es l' obsequi mes valiós
que pot ferli á un catalá.

J. F. GENDRE.

La primera estrena

Don Joan Bonasot había signt molts anys enrera, un dels més entesos comerciants de drógas habent guanyat un capital molt respectable ab la seva activitat y coneixements comercials.

La Bolsa, que 's generalment lo xucladó de fortunas acumuladas ab lo trevall constant y privacions sens' fi, s' apoderá també de la de don Joan veyent en poch temps per terra sa posició social ab la pérdua dels caudals que tanta suhor li habían costat.

Arruhinat se pot dir, casi per complert, se veigé en la precisió de buscar una col-locació pera poder atendre de moment las més apremiants necesitats d' éll de sa esposa y de sa filla, hermosa nena que en lo millor de la seva edat veigé póndres el sol de la ventura tirant per terra, d' un solt cop, totas sas il-lucions, y ab un salari bastant mesquí tinguéren de víure tota la familia, al mitj d' un sens' fí de privacions y ab lo recort constant del temps passat que 'ls corsecava l' ánsina y 'ls minava l' existencia.

—No serém tant desgraciats—déya tot sovint l' esposa—que á la curta ó á la llarga Deu no ens permeti que poguem sortir d' aquest estat tant anguniós, Joan —quan aquest recordava las amistats y relacions que 'ls lligavan ab las familias més consideradas dintre el comers y la Banca y que avuy los hi habían tancat las portas.

—Preguém junts á Deu que 'ns escólti; posém de nóstre part lo necesári aixó és, totá la conformació posible y aguantém ab completa serenitat d' aixém l' infortuni que en mala hora en vingué á sóbre y molt será que no poguém altre vegada aixecarnos. Ho hem de fer, Joan, tant per nosaltres, com y ab preferencia pera nostre angelet. Ella está dotada de educació; está instruida lo soficient per si Deu li te destinada per un hóme de sentiments nóbles y de posició desahogada... ¿Quí ho sab? Tú y jó, portem la conciencia tranquila; no em fet mal á ningú, ni per nosaltres ningú á sofert cap dany; sofrim ab enteresa las equivocacions qu' hem tingut... passiencia...

Aquesta plática encoratjadora sortida del fons del cor, era repetida per l' esposa totas quantas vegadas á don Joan li venian á la memória los temps millors de ventura que Deu sab si tornarian.

Aixís passaren dos anys, no sens' que per xó, cada dia la millor quan son marit era á la obligació, no rumiés la manera de fer alguna cosa més pera millorar son estat precári ja que apenas podían sortir del pás y per altra part lo cor de máre l' encoratjava á fer cálcus, convinacions pera poguer enginyarse, donchs la filla anava creixent y era alló de no perdre temps per si li sortía un partit y segons en l' estat que 's trovarian podría ser la sort més ó menos falaguera.

La casualitat es de vegadas lo principi de las més grans empresas.

En aquestos pensaments de cada dia, en la constant preocupació de trovar lo medi de sortir del cautívere en que élls mateixós s' habían tancat per necesitat, abstret son pensament en el be que pogués fer á sa filla, l' esposa de don Joan no 's cansava de fer cavilacions pera poder millorar l' estat de la familia, y en aquesta espécie de ensimismament se trovaba un dematí ab lo diari á las mans, quan ficsan maquinalment sa vista en la secció d' anuncis, va llegir ab vivesa com si un resort li hagués tocat el cor, las següents ratllas, que sense saber perque, li varen semblar que farían la seva felissitat y per lo tant la de tota la famili.

«Se traspassa una botiga sense existencias de géneros, pro ab armáris, taulells y aparadors en molt bon estat. Rahó, carrer de...»

Després d' haber llegit l' anunci s' arreglaren de la millor manera possible y mare y filla s' encaminaren cap al lloch hont hi había la botiga pera traspassar. Lo punt era inmillorable segons sos calculs; lo lloger, era un bon xich caret per lo que podian comptar de moment; no obstant, anaren á parlar ab lo propietari al objecte de si era una persona enrahonada, una vegada esplicat l' assumpto y per alló de, qui cara veu, cara honra, sería posible obtindre una rebaixa. Lo propietari, ó millor dit la propietária, resultá ser una amiga de col-legi de la esposa de don Joan, ab la que en aquell temps las unia una amistat, casi com de germanas, pró que una vegada sortidas del col-legi, se refredaren las relacions fins que acabaren per extingirse complertament després de molts anys sense veurers.

Excuso, donchs, significar lo favorable que per los plans de la esposa de don Joan, va ser l' antigua amistat de las dos companyas de col-legi, tant que una vegada reconegudas una de l' altre y després d' haberse esplicat mutuament las sevas cosas íntimas, obtingué una notable rebaixa en lo lluger de la tenda juntament ab los acsesóris, taulells, armaris y demés que hi había en ella y no solsament arribá á n' aqui l' esplendides de la propietária, sino que, degut sens' dupte á l' antigua amistat ó potser compadida del cámbi de posseció social de sa bona amiga ab la que habían compartit juntas las il-lucions primeras, obtingué á demés facilitats y crédit per poder obtindre los artícles ab los que había desidit establirse en aquella tenda.

Lo triomf va ser complert en tota la línea, ja que había trovat la manera de enginyarse pera adelantar poch á poch, en lo camí de la esperánsa.

(1) Perdoni 'l ripi, senyor *de Vera*.

A l' hora de costum arribà el marit á casa. Escoltem,—li digué s' esposa després d' haberli donat ab satisfacció—un suau copet á l' espatlla—Espero que 'm dispensarás l' atraviment qu' he tingut, pero será en be de tots si 'ls resultats son satisfactóris com espero; per ara tot m' ha sortit seguit com una seda y quan l' intenció es bona... Deu aiuda á tothom.

—Digas, esplicat més clár, que no 't comprench d' una paráula. ¿Que 's lo que t' haig de dispensar, diguemho. ¿que ha passat? digué don Joan, sorprés.

Seguidament y ab la major alegría la muller esplicá á son marit, pé, á pá, tot lo que había pensat y fet després d' haber lleigit l' anúnci en lo diari.

Quinze dias després, en la botiga que 's traspassava s' obrí un elegant establiment de mercería, bastant assurtider d' articles de la seva secció.

A las sis del vespre s' axecáren las portas de ferro ab los aparadors convenientment arreglat ab cintas, botonts, adornos variats y demés géneros del ram, no faltanti bona il·luminació que ab los tons alegres de la pintura habían de escaure agradablement als ulls dels transeunts... no obstant, després quatre horas de oberta la tenda, casi á las deu de la nit, no hi había entrat ánima viventa ni tant sols perá curioseijar.

—Qüasi voldrá dir mala estrugancia—repetia continuament la muller de don Joan—lo no habernos estrenat la nit d' overtura. Com hi ha mon, me sebría greu tancar l' establiment sense estreno. Dit aixó, lo rellotje de la botiga deixavá anar l' última batalla de las deu y en lo precís moment vá entrár una velleta demanan si tenian cotó mauresá.

L' esposa de don Joan va dir un «si» molt més fort que 'l dia que 's van casar.

—Donguiment una troca de deu céntims, contestá la compradora y después d' haber pagat l' impost, sorti de la tenda.

Los tres, marit, muller y filla, com per un resort y á l' hora, váren esclamar:—¡Gracias á Deu... la primera estrena! y tancáren l' establiment per aquell dia.

Ab constancia y bona sort, en poch temps la venda va anà creixent de tal manera, que al cap de l' any se vegeren obligats á llogar la tenda del costat pera engrandir l' establiment, puig cada dia se 'ls feya petit motivat per las moltas existencias de géneros que la venda 'ls obligava tenir depósits continuament.

Don Joan vá deixar la colocació que tenia ja que 'l travall d' escriptori de casa seva li absorvia totas las horas del dia, mentres sa muller y sa filla, juntament ab altres empleos s' ocupavan de la venda á la menuda haven fet ja dos balansos ab los que pogueren comprovar un capital guanyat gens despreciable.

Tres anys després, la filla contragu ématrimoni ab lo fill d' un rich fabricant de cintas, pero avans al tractar d' interessos, don Joan digué al que havía de ser son gendre que de moment la seva filla no portaría dot no obstant de ser filla única y per lo tant hereva de tot quan tenia; pero que 'l dia de la boda, li faria un anticipo com aixis signé.

Lo dia del casament don Joan regalá á sa filla ab tota cerimonia un hermós quadro de pelux blau cel ab un rich march artísticament dourat y aplicada al centre del pelux de seda, ab forma de medalla, una moneda de coure de valor deu céntims y dessota d' ella una inscripció ab lletras d' or que 's podía llegir clarament, *La primera estrena.*

LLUÍS MATAS Y CARRÉ.

ESPURNAS

Sobre las firas y festas

Donchs sí senyors, no hi há més, las festas enguany se deurán als *prempseros*: s' ha empenyat un *chico* dels *prempseros*, l' únich potser que entrá de plé en aquesta calificació, en que consti així y no li volém portar la contraria, perque com de *festas* n' hi han de molta mena, tenim por que no comensessin avans del dia fixat per la Comissió executiva si ho volian los seus elements y jo ho comportava, débil de carácter com soch.

No obstant jo no 'n soch tan de pretenciós y ho confesso ab tota ingenuitat.

L' admósfera que pot crear la prempsa local la crech negativa dins la ciutat; fora, com no saben si som lletjos ó guapos, no diré que á algun foraster li fem agafar ganas d' agafar la maleta: pero aquí si que vull afirmar, y afirmo, que á tots en general se 'ns escolta com qui sent ploure, y 's fa 'l mateix cas de nosaltres que d' una palla que tractés de deturarnos en una ampla carretera.

Per aixó es, que jo no vull adjudicármela la gloria de que las festas se deguin als periodistas y d' aquí que als fanfarrons los bategi de *prempseros*, y més quan aquestos inspiran tantas simpatías com un mal de ventre.

L' Ajuntament tampoch se 'n vol fer hereu de la gloria ó fracás que reportin las festas; y únicament si surten be se podrán donar las gracias al poble que es l' únich que compta ab forsas per portarlas á cap, sense que 'l fracás, puga perjudicarlo en rahó á que no las ha demanat.

Desitjosos de donar á cada hú lo seu, hem fet aquesta nova digressió.

***

Are parlém de festas.

Sembla que s' anima la idea de que 'ns divertím a'guns dias, ja que aquells á qui han de beneficiar las festas, no mirantlas indiferents, contribueixen á calentar la admósfera y á impregnarla d' aquestas ideas que rejoveneixen los cors y fan passar los mals-de-cap.

Ahir va sortir cap á Barcelona lo President de la Comissió executiva pera gestionar de paraula la rebaixa de trens y pera encarregar uns magnífichs Cartells quin dibuix es de nostre amich senyor Bergadá. Aquést avuy ha sortit també cap á la ciutat dels Comtes pera posarse en inteligencia ab lo dibuixant dels tallers á qui quedi encarregada la confecció dels Cartells.

Quan aquets s' exposin al públich creyèm que cridarán ab justicia la atenció reservantnos lo parlarne, perque ja altres batxillers ho han fet, lo més malament que han pogut.

***

Sembla que l' ánim de la Comissió executiva está en no oferir cap premi als carruatjes adornats que 's presentin á la *Batalla de serpentinas y flors.*

Lo seu propósit es no deixar sentat cap precedent dolent, ni innovar costums, que podrian motivar retraiments sensibles en festas successivas.

***

Tots los números que han de figurar en lo Cartell anunciador están acordats y per lo tant la comissió especial encarregada de redactar lo programa aviat se posará á cumplir la seva missió. Forman aquesta Comissió 'l President senyor Pallejá, lo Director del *Diario de Reus* senyor Domenech, l' Administrador del *Semanario Católico* senyor Carbonell, lo Corresponsal de *El Imparcial* senyor Deu y un prempsero.

Se 'n redactarán la meytat en castellá y l' altre meytat en catalá sino se 'n descuydan ó 's cumpleix fidelment l' acort.

Pera 'ls escrits en castellá, ens creyém autorisats pera poguer dir que será *castizo* y no com lo d' anar per casa d' altres anys.

***

Dilluns una Comissió passará pels establiments, botigas, y propietaris, á preguntar si están conformes en contribuhir á las festas ab lo mateix, més ó menos, del any passat.

***

La nostra imprempta, es dir nostra, la del senyor Ferrando, está imprimint los sobres comercials anunciadors de las festas.

Los industrials que 'n desitjin y no se 'ls hi hagin passat á recullir los poden fer portar á la Secretaría Municipal que se 'ls hi farán estampar totseguit.

***

Podríam dir un á un tots los números que compondrán lo Programa perqué ja 'ls sabém: pero esperém que 'l donguí á coneixer la Comissió, y acullir francament la impresió que causin al públich.

***

La Comissió executiva se reuneix totas las nits á las 10 y nosaltres creyém que si algún vehí te alguna idea pera portarhi, será ben rebut y escoltat ab benevolencia, máxim si en las sevas ideas pot perjudicar á algú que no sigui *prempsero.*

X. X. Y X.

CRÓNICA

Ahir arribà á nostra ciutat com aportunament adelanterem á nostres lectors, l' aplaudit coro de Rubí, lo cual pendrá part aquesta nit en la lluhida vetllada que 's celebrará al «Centro de Lectura».

Hem rebut una atenta invitació del digne Director del Institut convidantnos á presenciar lo solemne acte d' obertura oficial del curs de 1900 á 1901 que 's verificará demá.

Agrahim la deferencia.

Avuy tindrá lloch en 'a societat «Círculo Republicano Histórico» una notable vetllada literia, prenent part en dita festa la llorejada secció coral «Obreros Rubinenses».

Lo recaudat en lo dia d' ahir en la Administració de Consums per diferentes especies puja la cantitat de pessetas 4008'32.

Han sigut destinats al regiment Cavallería de Tetuán, de guarnició en aquesta ciutat, lo capellá primer D. Joan Tur Riera, y al hospital militár de Tarragona, lo capellá segon D. Marián Pescador Herrera.

A poch més de las set d' ahir vespre tinguerem lo gust de sentir en la Plassa Mercadal al nombrós y afinat coro de Rubí, lo cual entre altras nos feu assaborir la patriótica Marsellesa, en lletra catalana que li valgué forts picaments de mans.

A las deu, acompanyat de la banda «Juventut Reusense» passá al «Centro Republicano Demogrático Autonomista», hont s' hi celebrà una lluhida festa en conmemoració del memorable dia d' ahir. Desde 'l carrer y balcons de l' esmentada societat s' hi donaren diferents crits entre 'ls que hi sentirem repetidas vegadas lo de ¡Visca Catalunya!

Siguin ben vinguts los coristas de Rubí.

En la societat hortet «La Armonía», tindrá lloch avuy tarde y nit, dos lluits balls amenisats per la banda «Juventut Reusense».

Diuhen de Mora de Ebro que han sigut delinguts en aquella població 17 individuos per infracció de bando.

Aquesta nit tindrá lloch en lo «Centro de Lectura», un cencert ab arreglo al següent programa:

Primera part

Primer.—Pas doble per la Banda de Guitarras.

Segon.—«La Marsellesa» per lo coro «Obreros Rubinenses».

Tercer.—«La mort de la nuvia» per l' «Orfeón Reusense».

Quart.—«Salut als Cantors» per lo coro «Obreros Rubinenses».

Quint.—«Escenas tártaras» per l' «Orfeón».

Sisé.—«Al mar» per los «Obreros Rubinenses».

Seté.—«Mazurka» per la «Banda de Bandurrias.

Segona part

Gran sessió de magia per lo aplaudit ilusionista Sr. Jordá.

Bastant desanimat se vegé 'l mercat celebrat ans d' ahir en la plassa de Tarragona sent escassíssimas las operacions realisadas.

Los preus no han experimentat alteració notable.

Avuy aquesta nit tindrá lloch en la societat «La Palma» un ball sent amenisat per la Banda de la mateixa, comensantse á dos cuarts de deu.

La «Gaceta» arribada ans d' ahir publica una carta real als prelats pregántloshi y encarregántloshi disposin los sufragis de costúm, en sas respectivas iglesias, demanant al Altíssim per l' etern descans del capitá general d' exércit D. Arseni Martínez de Campos.

Digne del major agrahiment es lo valiós regalo que acaban de fer al «Centro de Lectura» la senyora Vinda de D. Tomás Abelló y son fill l' apreciable jove D. Tomás Abelló Martí, consistent en un grandiós cuadro al oli, que obtingué 'l segon premi en l' Exposició de bellas arts de Barcelona.

En la nit d' avuy tindrá lloch en la recreativa societat «La Verbena», una vetllada humorística, que acabará ab un ball en obsequi á las noyas.

Es de creure que 's veurá concorreguda.

Ha tingut la sort una entitat extrangera (extranjera havía de ser) de descubrir la pedra filosofal pera 'ls agricultors. Efectivament lo guano «Ancora» de la Societat Belgo Alemana á Roskín resolt lo problema de transmetre á tots los cultius una *lozania* tal que es precís probarho pera convénces. Elaborat ab materias riquíssimas en graduació y puresa es superior á tots los guanos coneguts. Pera 'ls encárrechs dirigirse al agent general á Espanya D. Alexandre Pik, Bailen, 17, Barcelona.

Secció oficial

Registre civil

del dia 29 de Septembre de 1900

Naixements

Cap.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Joan Cabré Malet, 72 anys, Germanetas dels pobres.—Francisco Ribot Bruno, 2 anys, Batán, 12.—Josepha Rodriguez Llanes, 42 anys, Robuster, 28.

Correspondencia particular de LO SOMATENT

Barcelona 29 de Septembre 1900.

Estimat director: La crisis industrial va agravantse per moments, puig no passa dia, que no parin una ó dugas fábricas, y las que no paran, sols deixan treballar als seus obrers dos ó tres dias á la setmana, y aixó fa, que la miseria s' ensenyoregi de las llars dels nostres treballadors. A tot aixó, los fabricants s' entretenen, celebran reunions en lo «Foment del Travall Nacional», y acordan proposar al govern algunas solucions, pera posar remey á la present crisis industrial, sense pendres ni la molestia de pensar, que com que las solucions que ells presentan, exigeixen algún sacrifici al Estat, lo govern, los hi fará de resposta, «que adopterá soluciones en armonía con los intereses de la Hacienda Nacional», y lo que fará será obsequiarnos ab alguna contribució nova, per si las existents no fossin prou per arruinar la industria catalana, puig espera altra cosa, desengányintse 'ls fabricants, es tonto, tractantse del govern, pero si en contes de demanar protecció per la industria, la demanessin per las *corridas de toros* anomenadas *Espectáculo Nacional*, allavors si, que podrían esperar la protecció; peró d' altre modo no, puig á cap polítich espanyol, li faltarán escusas per retardar las solucions que ells pretenen, donchs, ben acreditat te nostre govern, que sempre posa remey ab un mal, quan aquet ja no te remey, aixó en lo cas improbable de que siguessin escoltats, que no ho serán, puig ja deya dias enrera *La Epoca*, «que la crisis industrial y las huelgas, mantenian el estado de guerra en Barcelona», y tinguent en compte que dit diari es ministerial, fa sospitar que 'n Silvela, den volguer arreglar las vagas y la crísis industrial ab plom, y aixís qui demani pá ja podrá menjarne á can Tunis, vegin donchs los fabricants lo que peden esperar, si un diari ministerial ja diu aixó; fassin ells tots los possibles pera posar remey á la crisis, que de Madrid no poden esperarne res, y tot lo temps que passin esperant, lo que de Madrid tindría de venir, si per cas allí sapiguessin dos y dos quants fan, será temps perdut, y allavors será més difícil d' arreglar la crísis.

Lo dia 27, va arribar aquí en Bassili Paraiso, segons éll diu, ve per assumptos particulars, peró aquesta bola ningú se l' empassa.

Lo dia 4 del mes vinent, vindrá aquí 'l comte de las Almenas, alguns elements li volen fer una bona arribada.

Avuy la Associació Democrática Catalanista «Lo Somatent» celebrará una vetllada literaria-musical, en la que hi pren part «L' Escola Jordiana», «Orfeó Canigo» que cantará «L' Emigrant», «Lo Pardal», «San Ramón», «La Retreta» y altres cansons, y demá celebrará lo Centre Catalanista de Gracia la seva inaugural, de quin acte ne donaré compte en ma vinenta carta, aixís com també parlaré extensament de la defensa que fa nostre municipi dels cárrechs que 'l senyor *inspector Golfin* li fa en son expedient, fins á la vinenta carta, donchs, se despedeix de vosté son amich

FA SOL RE.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Jeroni.
Sant de demá.—Sant Remigio.

Anuncis particulars

¡Oh malalts que patiu!

Recobreu la alegría, donchs en pochs dias recobrareu la salut encarque sía 'l mal crónich de més de 20 anys.

Pera més detalls llegeixis en 4.ª página **Miraculosos confits ó Injecció anti-venéreos y Roob anti-sifilítich ¡COSTANZI.**

SE VEN

Una parcela de terra, situada darrera de las Ollas del Cónsul, composta de sis solars de 40 pams per 80.

Informarán en lo carrer Raseta de Salas, número 11, de 12 á 1.

Cursos rápits y complerts

de Teneduría de Llibres, Reforma de Lletra, Cálcul Mercantil, Práctichs de Comptabilitat, Correspondencia y Ortografía.

Nolla 1, primer.—Reus.

COLEGI DE 1.ª Y 2.ª ENSENYANSA

DE

NTRA. SRA. DE MISERICORDIA

DIRIGIT PER

D. Joseph Maria Domingo

Llicenciat en Ciencias

Reus.—Arrabal alt de Jesús, 44.—Reus.

Lo dia primer de Juny doná principi un curset preparatori pera l' exámen d' ingrés indispensable als que desitjin cursar lo Batxillerat.

Durant l' istiu continuarán obertas las classes de Párvuls, Elemental Superior y las especials pera Senyoretas de S á 9 y de 12 á 1.

Lo dia 15 del próxim Setembre s' obrirá la matrícula pera las classes de 2.ª ensenyansa, comers, dibuix, pintura, gimnassia, solfeig y música vocal é instrumental; totas á cárrech de reputats Professors.

Existeix també en lo Colegi la Sucursal del Seminari de Tarragona.

Director espiritual lo Rvnt. D. Pau Cesari.

Professor de Religió lo Rvnt. D. Joan Rius.

Los resultats en la ensenyansa son positius, la educació cristiana y 'l tracte ab los pensionistas es de familia, procurantloshi una alimentació abundant y nutritiva.

S' admeten pensionistas, mitj-pensionistas y externs.

Reus 27 de Maig de 1900.

INTERESSANT

Tots los amos de tallers de Ferreria d' obra negra de la ciutat de Reus, á sa clientela y al públich en general, los hi participan lo següent:

Desde 'l dia primer d' octubre próxim, fins al 31 de Mars de 1901 en los diumenges y demés dias festius entre setmana, tindrán sos tallers oberts pera poguer ferrar desde las set del matí fins á las dotze del mitjdia, y desde 'l dia primer d' Abril al 30 de Septembre s' obrirán á las sis del matí fins á las onze que es la hora de deixar la tasca los dependents.

Las setmanas en que hi hagi dos festas ó mes seguidas, en la segona no 's ferrará.

Tampoch s' encendrá la fuganya pera fer cap travall en ella excepció de tenir que calentar alguna ferradura pera ferla venir ó ferrar á foch.

Aixi successivament anirán regint tots los anys veniders.

Acordat á Reus lo dia 29 d' Agost de 1900.—*LA JUNTA.*

EN VENTA

En la propietat de D. Jordi Pellisé situada á un kilómetre d' aquesta ciutat, llindant ab la carretera de Salou, hi ha varis trossos de terra, de cabuda un jornal aproximadament, pera vendre.

Pera informes dirigirse al mateix amo ó á D. Bonaventura Carpa, Farmacia, Reus.

Colegi de la Inmaculada Concepció

pera senyoretas

á cárrech de D.ª Antonia Martórell de Falcó

Aquest acreditat colegi inaugura lo 15 de Septembre las classes de Piano, Dibuix, Pintura y Escultura y Francés. Ademés de la ensenyansa literaria y Labors en tota sa extensió, hi haurá un curs de *Lencería* pera las senyoretas que desitgin apendre la confecció de roba blanca.

Totas las assignaturas se donarán per Professors competents.

S' admeten pensionistas, mitj pensionistas y recomenadas.

Carrer de la Font, núm. 2.

COLEGI DE NTRA. SRA. DEL PILAR

DIRIGIT PER

D.ª Angela Maleras Fabregat

Desde 'l primer de Septembre quedan obertas en dit colegi, establert en lo carrer de Santa Anna núm. 21, primer, las classes corresponents a la instrucció primaria, y superior, las de labors y las de Dibuix, Música y Francés. Clases especials de 8 á 9 del matí y de 12 á una de la tard.

LLIBRES

Poesias, de D. Eugeni Mata y Miarons.—Una pesseta, 'l tomo.

Rosari del cor, poesías de D. Francisco Gras y Elías.—Duas pessetas, lo tomo.

Se venen en l' Imprempta d' aquest diari.

Diversions públicas

Teatro Fortuny

GRAN COMPANYÍA D' OPERA ITALIANA

BAIX LA DIRECCIÓ DEL

Mtre. D. Artur Baratta

Lo debut de la Companyía tindrá lloch lo dia 3 del próxim Octubre, ab la ópera «La Boheme».

Llista del personal artístich

Mestre Director y Concertador, Artur Baratta.

Sopranos: Josefina Huguet, Luzzane Vigier, Margarita Gils, Anita Casals.

Contralt: Eugenia Dachs.

Comprimarias: Elissa Pelayo y María Justeti.

Tenors: Joseph Escursell y Joseph Brotat.

Barítonos: Salvador Mestres, Manel Carbonell y Francisco Borgioli.

Baix: Abulker Lleoni.

Comprimari tenor: Joseph Masip.

Comprimari baix: Carlos Dotti.

Altre mestre y mestre de Coros: Urbano Fando.

Apuntador: Joseph Casas.

Director d' escena: Eduart Ferrer.

Coro d' abdós sexes y coro de noys.

20 professors d' orquesta del gran teatre Liceo.

Arpista: Anita Campillo.

Repertori: «La Boheme», «I Pagliacci», «Cavallería Rusticana», «Luccia di Lammermoor» y altras.

Abono.—Se 'n obra un de 4 funcions baix los preus y condicions següents:

Preus d' abono: Palcos proscenis plateas ab 4 entradas, pessetas 56.—Id. id. principals ab 4 idem, 48.—Id. id. segons ab 4 idem, 32.—Id. plateas ab 4 idem 46.—Id. principals ab 4 idem, 36.—Id. segons ab 4 idem, 24.—Silló ab entrada, 8.—Lluneta de segon pis ab entrada 6.

Preus diaris: Palcos plateas sense entradas, pessetas 15.—Id. principals sense idem, 12.—Id. segons sense idem, 7.—Silló ab entrada, 3.—Lluneta de segon pis ab entrada, 2.—Entrada á localitat, 0'90.—Id. al Paradís, 0'70.

Telégramas

Madrid 29.

En Silvela ha declarat que no sab encara la fetxa en que 's fará l' empréstit de consolidació.

Ha afegit que d' acort ab lo ministre d' Hisenda refusa tot aument injustificat en los pressupostos.

—S' han rebut noticias de Manila comunicant que ha sigut assessinat lo quefe de policía senyor Lora, espanyol, que estava al servey dels americans.

—Semble que 'l senyor Silvela té determinat resoldre aviat la qüestió dels cárrechs contra 'ls regidors de Barcelona.

En Dato guarda molta reselva respecte á quins son los pensaments del Govern peró 's creu que la resolució será radical.

—La prempsa reconeix la crítica situació en que 's troba lo Govern á causa de la actitut del senyor Allende Salazar contra l' aument dels gastos.

Lo ministre de la Governació treballa en contra l' actual ministre d' Hisenda pera que surti del ministeri, per ser massa amich del senyor Villaverde.

San Sebastian.—L' arxiduch d' Austria ha tingut de sospendre novament lo seu viatge, donchs fa un temporal desfet, que priva la sortida del «Wanturus».

—Lo senyor Dato está enllestint lo Decret referent al régim de las Diputacions y dels Ajuntaments, peró no 's firmará fins diumenge ó dilluns.

—En Dato ha comunicat que si avuy millora 'l temps se fará á la mar l' arxiduch Carles.

Recordeu als morts

Pera 'l 2 del próxim Novembre

PEDRAS MORTUORIAS

de marbre, varis colors travalladas al burí, mate y relleu, desde **15 pessetas**; dauradas á **meytat de preu** **50 per 100** de rebaixa en las inscripcions.—**De franch** la colocació en lo Cementir.

TALLER DE MARBRES

LLOVERA, 23. VIUDA VILA LLOVERA, 23.

ACADEMIA FRŒBELIANA

Baix l' advocació de Ntra. Sra. de Montserrat

Carrer de la Presó, núm. 22.

La Directora d' aquest Colegi docent posa en coneixement del públich que desde 'l primer de Septembre próxim quedarán obertas las classes de 1.ª ensenyansa en sos tres graus de *parvuls, elemental y superior*, en quals seccions, especialment en la de *parvuls*, se seguirán ab tot rigorisme las teorías sustentadas per los eminents pedagogos Fœbel y Lopez Catalán.

CLASSES ESPECIALS

LABORS: D' adorno, tapicerí, brodats, etc., etc., baix la direcció de D.ª Emilia Domingo.—FRANCÉS: Professora, Mme. Goujard.—SOLFEIX y PIANO: D. Ricardo Guinard.—DIBUIX y PINTURA: D. Ramón Casals.—CORTE: Modificació de figurins y montura de sombreros, D.ª Antonia Cabré.

Nota.—En lo referit Centre s' admeterán alumnas internas, mitj pensionistas y recomanadas ab subjecció al Reglament interior del mateix.—La Directora, **María Fabra.**

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 27

De Berdiansk en 46 dias v. italiá Angele, de 1,003 ts., ab blat, consignat á M. Escandell.

De Barcelona en sis horas v. Carmen, de 632 toneladas, ab tránsit, consignat á D. B. López.

Despatxadas

Pera Barcelona v. italiá Quinto, ab tránsit.

Pera Londres y escalas vapor inglés Corenne, ab efectes.

—

J. Marsans Rof

Representant, Joaquim Sociats.

CARRER SANTA ANNA, 26.—

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del dia d' ahir.

Interior	73'02	Aduanas	'
Amortisable 5 0/0	92'65	Norts	54'40
Colonial	'	Alicants	79'90
Cubas 1886	86'87	Orenses	23'90
Cubas 1890	72'62	Obs. 6 Fransas	95'62
Filipinas	'	Id. 3 0/0 id.	51'87
Exterior París	72'10	Id. Almansa 3 0/0	'

GIROS

París	30'60	Londres	32'80

Ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.—Compra y venda al contat de tota classe de valors.—Descompte de cupons.—Compra de monedas d' or y bitllets de tots los paissos.—Giros sobre Barcelona y Madrid.

—

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, 27.

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir.

Interior	73'20	Cubas del 86	87'
Colonial	'	Cubas del 90	72'68
Orenses	23'95	Amortisable	'
Norts	54'45	Ob. 5 pg Almansa	'
Alicants	79'95	Id. 3 pg Fransas	52'12
Filipinas	'		

PARIS		MADRID	
Exterior	72'30	Interior	73'

GIROS

París	30'60	Londres	32'80

Se reben órdres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas de tots los paissos.

—

Cambis corrents

en lo dia d' ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper.
Londres 90 dias fetxa.	32'40	32'40	32'50
» 8 dias vista	'	'	'
» vista	32'70	32'70	'
París 8 dias vista	'	'	'
» vista	30'25	30'25	30'70
Marsella 90 dias fetxa	'	30'15	'
» vista	'	'	'

VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.		675	
Industrial Farinera	675		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams	700		
Manufacturera de Algodón		150	
C.ª Reusense de Tranvías	25		
C.ª Reusense de Tranvías privilegiadas 5 per 100	300	350	

Imp. Celestino Ferrando, Plassa de la Constitució, 7.

LAPIDAS LAS MILLORS Y MES BARATAS **Vda. y fills de A. Auqué** REUS

Plassa Constitució, 17 y Galanas, 1

A. SALVATI COSTANZI
Carrer Diputació, 135. Barcelona

MIRACULOSOS ❖ CONFITS

O INJECCIÓ ANTIVENÉREOS Y ROOB ANTISIFILÍTICH

COSTANZI

No pochs envejosos sufreixen grandement per lo favor cada dia més creixent que mereixen del públich de totas nacions los Remeys **Costanzi**, que han curat mils de malalts de **venéreo** y **sífilis** encare sent sos mals crónichs de més de 20 anys.

Dits medicaments son d' efecte tan maravellós pera 'ls *estrenyiments uretrals*, que en 20 ó 30 dias están totalment curats, evitant ademés las perillosas *candelillas*. En dos ó tres dias será radicalment curada la *purgació* recent y en cinch ó sis dias la *crónica* y gota militar. Inmillorable pera las *úlceras* y *fluix blanch* de las *donas*, *arenillas* y *catarros* de la *vejiga*, *escozores uretrales*, *cálculs*, *retencions d' orina* y *demés infeccions genito urinarias* y especialment la *sífilis* encarque sia hereditaria. Pera la curació de la *sífilis*, lo Roob ha donat probas patents d' una superioritat incontestable sobre tots los antisifilítichs fins ara coneguts, perque es l' únich que no conté *Ioduro de Potasio* ni cap *sustancia Mercurial*. Per lo contrari, la missió del Roob estriba precisament en contrarrestar los efectes de tals sustancias, tan desastrosos pera la salut, ja que com es sabut causan malaltías no molt fácils de curar. Lo Roob te ademés la ventatja de poderse usar ab profit en cualsevol mes del any. Als incrédols se 'ls hi admet le pago una vegada curats, previ lo tracte especial y exclusiu ab l' inventor. *Carrer Diputació, 135, Barcelona.*—Preu de la **Injecció Costanzi**, pessetas 4. Preu dels Confits antivenéreos pera quins no vulguin usar injeccions, pesseta 5. Roob antisifilítich, lo Frasco, pessetas 4. Pera provincias afegir pessetas 1'00. Dits medicaments están de venta en totas las Farmacias. A Reus en la Farmacia de **D. Anton Serra**, Arrabal de Santa Anna, 80, en la del **Dr. Carpa** y en la Droguería de **D. Francisco Freixa** Plassa de Prim, 1.

Servey dels trens de viatjers

De Mora á Reus

SORTIDA		ARRIBADA
4'49 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	7'54 m.
5'45 m.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe.........	7'01 m.
8'44 m.	tren mercancías cotxes de 2.ª y 3.ª classe	12'31 t.
11'02 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe »	1'53 t.
5'23 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	8'48 n.

De Reus á Mora

SORTDA		ARRIBADA
7'01 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	9'49 m.
1'26 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	3'14 t.
3'28 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	6'29 t.
7'03 n.	tren de id. ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	10'06 n.
9'23 n.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe.........	10'31 n.

De Reus á Barcelona

SORTIDA		ARRIBADA	
4'43 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe (1)	8'22 m.	Línea Vilanova
4'43 m.	» » » » » » »	9'41 m.	» Vilafranca
7'09 m.	tren exprés ab cotxes de primera classe........	9'21 m.	
1'01 t.	tren de mercancías ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	7'34 n.	
1'59 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª clase.....	5'08 t.	
6'35 t.	tren mixto ab cotxes de 2.ª classe (2).	10'13 n.	

De Barcelona á Reus

SORTIDA		ARRIBADA	
5'25 m.	tren mixto ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe (3)	10'17 m.	Línea Vilafranca
9'51 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	1'01 t.	
11'15 m.	tren mercancías ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe	6'35 t.	
1'55 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	5'31 t.	
7'02 t.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe..........	9'15 n.	

Reus 1 de Juliol de 1899.

(1) Trasbort á Sant Vicens.
(2) Idem á Roda y Sant Vicens.
(3) Idem á Sant Vicens y Roda.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Octubre de 1900

Línea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortirán de Barcelona directament pera Montevideo y Buenos-Aires los magnífichs y rápits vapors francesos

lo dia 11 de Octubre lo vapor «Espagne»
lo dia 21 de » lo vapor «France»

ALTAS Y BAIXAS

pera la contribució

Se 'n venen en la Imprempta d' aquest diari.

Farmacia Serra

12 ANYS de continuadas curacions y d' una aceptació general, son las millors probas pera demostrar que 'l **XAROP SERRA** es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de..... TOS

La que paga més contribució de la provincia.